

Bijlage 3 Gebruikersprofielen

Gebruikersprofiel: Akkerbouw / Bollenteelt

Typering

- Agrariërs maken gebruik van gehuurde grond en hebben zelf vaak geen tot weinig grond in bezit. Dit biedt flexibiliteit en maakt het mogelijk voortdurend verse gronden ter beschikking te hebben.
- Ondernemers hebben een klein aantal vaste medewerkers in dienst. Dit personeel wordt aangevuld met seizoenarbeiders.

Ambities:

- Verder inzetten op innovatie en techniek voor een efficiëntere productie.
- Verder reduceren (maar niet uitfaseren) van gewasbeschermingsmiddelen.
- Verder reduceren van benodigde grondstoffen voor productie.

Spreading gebruikersprofiel

- Grondgebruik rouleert en is verspreid over de gemeente, maar concentreert zich in de intensieve landbouwgebieden.

Ruimtelijke kenmerken bedrijf

Wat is de grootte van het bedrijf?

- De gronden worden gehuurd van grondbezitters (vaak gestopte boeren) en collega agrariërs

Wat is het waterverbruik?

- Intensief waterverbruik

Type gewas?

- Lelyteelt, Sedum, ui, etc.

Grondgebonden? Bodemtype?

- Geen eigendom. Rouleert grond, 1 jaar gewassenteelt, 4 jaar rust.

Type erf?

- Schuren voor opslag en verwerking oogst.

Initiatieven:

- Inspelen op toenemend aanbod van agrarische gronden. Doordat gronden vaker 1) in bezit blijven van gestopte boeren (zo blijft het familiebezit), of 2) met het oog op de toekomst door boeren worden gekocht moet het een hoog rendement opleveren. Akkerbouw kan dit rendement leveren.
- Faciliteren van onderzoek en ontwikkelingen ten behoeve van het efficiënter en duurzamer maken van de sector.

Behoeften:

- Overzicht (nieuwe) wet- en regelgeving door de gemeente, maak regelgeving inzichtelijk door kaders te stellen met criteria.
- Handhaving op beleid door de gemeente.
- Zoek verbinding met stakeholders uit agrarische sector en sluit convenanten met de sector.
- Maak beschikbare data (water- en bodemkwaliteit, waterputten e.d.) overzichtelijker, zodat landgebruikers deze ook kunnen benutten.
- Ruimte voor innovatie en verduurzaming.

Bedrijfsvoering

Inkomstenverdeling?

- Het verdienmodel bestaat volledig uit open gewassenteelt.

Belemmeringen:

- Geen overzichtelijk beleid op wet- en regelgeving van gemeente en provincie
- Sector ervaart belemmeringen door grote media-aandacht met een negatief en waarschuwend karakter rondom gewasbeschermingsmiddelen.
- Door rood-voor-rood regeling steeds meer bewoning in landelijk gebied. Dit zorgt voor meer onbegrip voor agrarische activiteiten.
- Door niet goed afgestemde ontwikkelingen en het ongecoördineerd instellen van zones waarin een spuitverbod geldt, wordt het beschikbare gebied voor akkerbouw beperkter en vallen goede gronden af.

Gebruikersprofiel: Bewoner van het buitengebied

Typering

Er is een verscheidenheid aan bewoners binnen de gemeente Dalfsen.

Grofweg kunnen we een aantal typeringen uiteenzetten:

- Buitengebiedbewoner
 - Heeft een lange (familie) geschiedenis in het gebied. Heeft een verzorgd erf en heeft vaak wat meer grond in bezit.
- Kleine natuurbouwer
 - Heeft van 0,5 tot 2 ha grond en maakt een eigen biodivers terrein en doet aan 'extensief beheer'.
- Bewoner van een kern
 - Beleeft en geniet van het omliggende landschap en is medegebruiker van de omgeving.
- Nieuwe villa bewoner
 - Vermogende bewoners die op zichzelf wonen en gesteld zijn op privacy.
- Kleine bedrijven zonder grond
 - Adviesbureau, ICT bedrijf of bijv. een kapper.

Ambities:

- Meer generatiewoningen
- Noaberschap / fijn samenleven met alle burens en boeren
- Kwaliteitsontwikkeling en geen verrommeling
- Behoud van landschapskwaliteit is een must.

Bewonersinitiatieven:

- Actieve inzet op landschapsbeheer en ontwikkeling door bewoners met o.a. boeren.
- Voedselcorporaties
- 'goed groen': openbaar groen van hoge kwaliteit en hoge biodiversiteit
- Belangenverenigingen

Behoeften:

- Het gesprek tussen gebruikers van het landschap (recreanten, bewoners) en eigenaren (terreinbeheerders, boeren, landgoedeigenaren) openen.
- Verbeteren medegebruik en beleving van het gebied.
- Biodiversiteit vergroten.

Belemmeringen:

- Er is een belemmering tussen beleid en uitvoering.

Spreiding gebruikersprofiel

Bewoners zijn verspreid over de gehele gemeente. Met concentraties in de kernen.

Gebruikersprofiel: Melkveehouderij

Typering

- Een melkveehouderij zonder biologisch keurmerk of met biologisch keurmerk. Een aantal melkveehouderijen binnen de gemeente zijn pachtboerderijen. In het geval van pachtboerderijen pachten de ondernemers de gronden en boerderijen/bebouwing van landgoederen.

Ruimtelijke kenmerken bedrijf

Wat is de grootte van het bedrijf?

- Dit verschilt per agrarisch bedrijf, +/- 100 melkkoeien voor een niet biologische boerderij.

Wat is het waterverbruik?

- Regulier normaal gebruik

Type gewas?

- Hoofdzakelijk mais en gras als veevoer, eventueel aangevuld met andere gewassen (zoals Luzerne) als veevoer.

Grondgebonden? Bodemtype?

- Grondgebonden landbouw. Percelen liggen over het algemeen rondom de boerderij, maar kunnen ook verder van de boerderij aflaggen.

Type erf?

- De omvang van een erf verschilt per onderneming. Bebouwing bestaat onder andere uit Vee stallen, schuren, bedrijfswoning, graskuilen.

Bedrijfsvoering

Inkomstenverdeling?

Hoofdinkomsten: melkproductie. Neveninkomsten: boerderijwinkel, bewerkte melkproducten (zoals kaas).

Ambities:

- Verder verduurzamen van de productie om duurzaamheidsdoelstellingen te halen en de bedrijfsvoering goedkoper te maken.
- Gestage groei van het aantal koeien per bedrijf (waarbij het totaal aantal koeien binnen de gemeente gelijk blijft).

Initiatieven:

- Verduurzaming van de bedrijfsvoering door gebruik te maken van zonnepanelen, windenergie en opslag van energie. Daarnaast wordt geïnoveerd met het terugwinnen van warmte uit melk.

Behoeften:

- Grondbehoefte (met name vanwege afschaffen derogatie, extra ruimte om mest uit te rijden en voor een extensiveringsslak).
- Ruimte om te ondernemen (reguliere bedrijfsvoering en nevenactiviteiten) en stabiel beleid.
- Ruimte voor bepalen eigen erfinrichting en ontwikkelingsruimte op het erf
- Rood-voor-rood disclaimer: waarschuw nieuwe inwoners van het buitengebied bij het kopen van een huis dat zij in het buitengebied wonen en dat dit een productielandschap is, waar ook overlast van agrarische activiteiten horen.
- Ruimte voor innovatie en verduurzaming
- Duidelijke en efficiënte procedures voor vergunningverlening

Belemmeringen:

- Stikstofbeperkingen belemmeren het bouwen en verbouwen van stallen en uitbreiden van de bedrijfsactiviteiten.
- Rood-voor-rood regelgeving speelt grote rol in de agrarische gemeenschap. De regeling gaat verloedering van het landelijk gebied door oude en leegstaande gebouwen tegen, maar kan ook problemen opleveren. Door het toenemend aantal woningen in het landelijk gebied kunnen meer bewoners hinder ervaren van agrarische activiteiten. Dit kan leiden tot nieuwe overlastregelgeving die agrarische activiteiten beperkt.
- Veehouders hebben behoefte aan extra grond, onder andere vanwege het afschaffen van de derogatieregeling. Grond is echter duur om aan te kopen en bovendien is weinig grond beschikbaar.

Spreiding gebruikersprofiel

- De melkveehouderijen in de gemeente Dalfsen concentreren zich voornamelijk in de deelgebieden ten noorden van de Vecht en ten zuiden van de Vecht bij Lemelerveld.

Gebruikersprofiel: Niet-grondgebonden veehouderij

Typering

- De omvang van een niet-grondgebonden veehouderij verschilt per bedrijf. Een gemiddeld pluimveebedrijf telt zo'n 43.000-65.000 kippen. In de gemeente Dalfsen is de niet-grondgebonden sector relatief groot.

Ruimtelijke kenmerken bedrijf

Wat is de grootte van het bedrijf?

- Relatief grote sector in de gemeente Dalfsen.

Wat is het waterverbruik?

- Regulier gebruik

Type gewas?

- Weinig tot geen gewassen, veelal inkoop van veevoer.

Grondgebonden? Bodemtype?

- Geen grondgebonden boerderij. Groot in de regio vanwege de zandgronden.

Type erf?

- Vee stallen op het erf met eventueel uitloop naar buiten

Bedrijfsvoering

Inkomstenverdeling?

- Hoofdinkomsten: veehouderij
- Neveninkomsten via boerderijwinkel

Ambities:

- Veel niet-grondgebonden veehouders zullen niet meer grootschalig uitbreiden, onder andere vanwege stikstofregulering. De focus zal de komende jaren voornamelijk op het renoveren en verbeteren van stallen liggen. Hierdoor kan duurzamer en efficiënter geproduceerd worden.
- Het aantal niet-grondgebonden veehouders zal afnemen, het aantal vee per bedrijf zal toenemen. Dit wordt gerealiseerd door 'stoppers' over te nemen, waarbij de locatie in gebruik blijft. Bedrijven zullen met meerdere locaties gaan werken. Het totaal aantal vee binnen de gemeente zal nagenoeg gelijk blijven.

Initiatieven:

- Grote inzet op verduurzaming van de sector d.m.v. zonne-energie en windenergie.
- Geen grootschalige uitbreidingen vanwege de stikstofregels. Focus ligt op renoveren en innoveren.
- Er zullen meer overnames zijn, waarmee bedrijven groeien in omvang.

Behoeften:

- Duidelijke en efficiënte procedures voor vergunningverlening
- Aan nevenactiviteiten worden soms te veel beperkingen opgelegd. Er is behoefte aan een ruimere omgang met regulering rondom nevenactiviteiten (zoals boerderijwinkels), zodat agrariërs meer ruimte krijgen initiatieven te ontwikkelen.
- De trend is dat vee meer ruimte krijgt. Dat betekent dat er meer ruimte voor stallen nodig is. De huidige regulering staat meer bebouwing op het erf vaak niet toe.
- Ruimte voor innovatie en verduurzaming

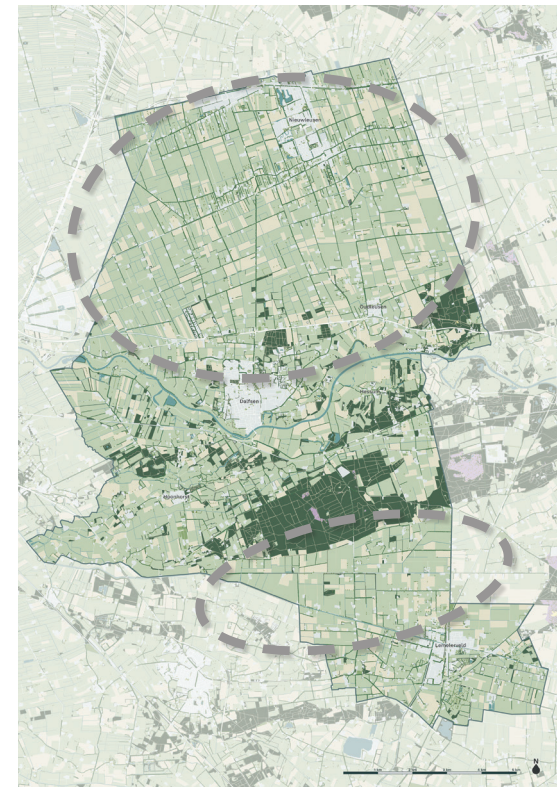
Belemmeringen:

- Trage gang van zaken bij de gemeente rondom vergunningen.
- Beperkte en trage regulering rondom nevenactiviteiten.
- Stikstofregulering en onduidelijkheid hierover.
- Regulering rondom erfbebouwing. De huidige regulering staat maximaal anderhalve hectare bebouwing per bouwblok toe en vereist aaneengesloten bebouwing. Het is echter wenselijk meer ruimte tussen stallen te creëren i.h.k.v. brandveiligheid. Omdat dieren meer ruimte krijgen is ook een vergroting van het aantal stallen wenselijk.
- Door het toenemend aantal woningen in het landelijk gebied kunnen meer bewoners hinder ervaren van agrarische activiteiten. Dit kan leiden tot nieuwe overlastregulering die agrarische activiteiten beperkt.

Spreading gebruikersprofiel

- De niet-grondgebonden veehouderij bedrijven concentreren zich voornamelijk in de deelgebieden met veel grasland en ruimte (noord en zuid)

Gebruikersprofiel: Overige bedrijven

Typering

Toeristische sector: dagrecreatie (watersport, sport, toertochten, musea en cultuur) en verblijfsrecreatie (vakantieparken, boerderijcampings, B&B's, camperplaatsen).

Overige ondernemingen: o.a. kantoren, bedrijvigheid gerelateerd aan de agrarische sector.

Ambities:

- Kwalitatieve groei boven kwantitatieve groei
- Versterken van jaarrond recreatie.
- Beleefbaarheid van de Vecht en het landelijk gebied versterken.
- Inspelen op de verwachte groei van toerisme uit Zwolle.
- Agrotourisme versterken.
- Gemeenten onderling verbinden.
- Inspelen op behoeften inwoners en bezoekers.
- Kwaliteit van het landelijk gebied behouden en versterken.

Ruimtelijke kenmerken bedrijf

Wat is de grootte van het bedrijf?

- Verschilt per bedrijf en per bedrijfsactiviteit.

Landschappelijk? (Inpassing, druk op omgeving? etc.)

- Sterk gebonden aan de kwaliteit van de omgeving. Combinatie met natuur, de Vecht en weidse landschappen en cultuurhistorie maakt de gemeente aantrekkelijk voor zowel dag- als verblijfsrecreatie.

Lokaal gericht toerisme? Landelijk?

- Gericht op lokale cultuurhistorie en landschappelijke kenmerken. Het is breder gericht dan alleen de gemeente.

Initiatieven:

- Visie voor de recreatiesector in het Vechtdal tot 2035. Verder door te ontwikkelen in het programma 'Verbindende Vecht'.

Behoeften:

- Behoud en versterking vna landschappelijke kwaliteit.
- Meer beleefbare natuur en verblijf in de natuur.
- Verdere uitbreiding van het wandel- en fietsnetwerk.
- Zorgvuldige ruimtelijke planning en faciliterende infrastructuur om de recreatiebehoefte en de groei te kunnen beheersen.
- Voorwaarde schepend beleid voor toekomstbestendig ondernemerschap (kader).

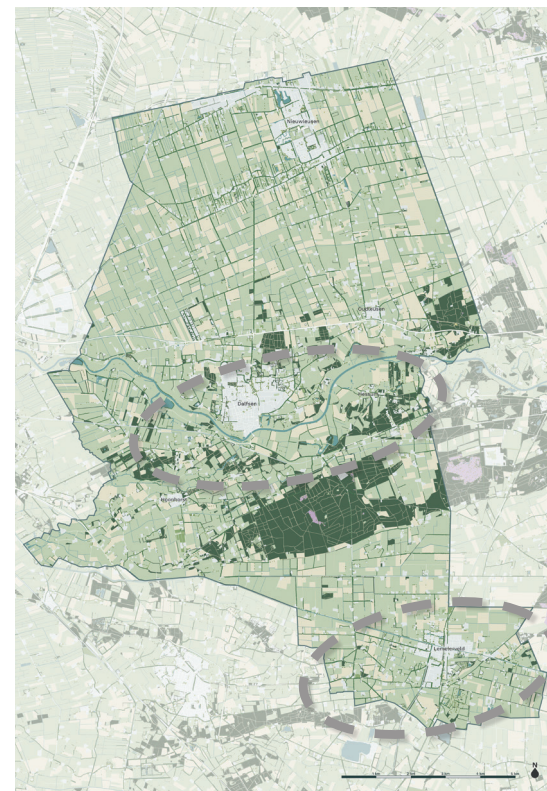
Belemmeringen:

- Terreinbeheerders (diverse organisaties) hebben te weinig geld voor onderhoud van recreatieve voorzieningen.
- Energietransitie heeft invloed op de ontwikkelingen van de toeristische sector door veranderende landschappen. Daarnaast hebben stikstofbeperkingen en de energietransitie impact op toerisme en bedrijvigheid door beperkte uitbreidingsmogelijkheden.

Spreiding gebruikersprofiel

- Spreiding mag, maar mag niet in strijd zijn met de hoofdkwaliteit van een gebied. (Bijvoorbeeld geen nieuwe recreatie in landbouwontwikkelgebied waarbij recreatie beperkend wordt op landbouwkundig gebruik. Omgekeerd geen (intensieve) landbouw die belemmerend is in recreatieve omgeving.

Gebruikersprofiel: Agrariër met nevenfunctie

Typering

Agrarische onderneming met nevenfunctie.
 Voorbeelden van nevenfuncties zijn:

- Zorg (o.a. dagbesteding)
- Coaching
- Verhuur van ruimtes
- Ouderenwoningen
- vakantiewoningen
- Kleinschalige horeca

Ruimtelijke kenmerken bedrijf

Wat is de grootte van het bedrijf?

- Het verschilt per agrarische onderneming. Door de nevenfuncties is het personeelsbestand vaak groter dan een regulier agrarisch bedrijf.

Wat is het waterverbruik?

- Regulier gebruik

Type gewas?

- Gras/weide, fruit.

Grondgebonden? Bodemtype?

- Grondgebonden rondom de boerderij.

Type erf?

- Veestallen op het erf met daarnaast ruimtes voor functies zoals zorg en vergaderlocaties en nevenactiviteiten.

Bedrijfsvoering

Inkomstenverdeling?

- Agrariërs met nevenfuncties hebben een variëteit aan typen nevenfuncties, waarbij vaak één functie voor de hoofdinkomsten zorgt. Dit hoeft niet de agrarische functie te zijn. De agrarische functie kan bijvoorbeeld door groei van succesvolle nevenactiviteiten ingehaald worden.

Ambities:

- Overschakelen op kleinschaliger en/of duurzamere vormen van landbouw/veeteelt, bijvoorbeeld door minder vee te houden of in te zetten op biologisch.
- In plaats van de oorspronkelijke agrarische activiteiten meer inzetten op de nevenfuncties zoals toerisme (kleinschalige horeca t.b.v. fietsers en wandelaars), meer inzetten op zorgactiviteiten, educatie etc.
- Er is een duidelijke wens om de agrarische bestemming als hoofdfunctie te behouden.
- Het bouwen van zorgwoningen op het erf voor cliënten die tijdelijk intensieve zorg nodig hebben. Cliënten verblijven dus maar tijdelijk in deze woningen.

Initiatieven:

- Extensivering: minder vee houden, zodat meer ruimte beschikbaar komt voor nevenfuncties
- Verduurzaming: duurzame energie opwekken en aardgasvrije bebouwing. Daarnaast werken zonder gewasbeschermingsmiddelen.

Behoeften:

- Beleids- en vergunningsprocessen duren lang, behoefte aan duidelijkheid vanuit de gemeente. Meer ondersteuning van beleid naar uitvoering.
- Behoeft aan een duidelijk afwegingskader voor welke activiteiten wel en niet mogen, en wat de grenzen zijn om als agrarisch bedrijf bestemd te kunnen worden.

Belemmeringen:

- Uitdagingen liggen voornamelijk bij de nevenfuncties zoals zorg of horeca (vergunningen en beleid).
- Stikstof vormt een belemmering voor ontwikkeling van de bedrijfsvoering.
- Activiteiten van gangbare agrarische bedrijven kunnen invloed hebben op de bedrijfsvoering van nevenfuncties. Denk bijvoorbeeld aan het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen, wat ongewenst is in de buurt van zorglocaties.

Spreiding gebruikersprofiel

- Agrarische bedrijven met nevenfunctie concentreren zich voornamelijk in de deelgebieden rondom de Vecht.

Gebruikersprofiel: Terreinbeherende organisaties & particuliere landgoederen

Typering

Terreinbeherende organisaties zijn er in verschillende typering. In de gemeente Dalfsen zijn dat o.a.:

- Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten
- Drinkwaterbedrijf Vitens
- Landschap Overijssel
- In Dalfsen vind je veel particuliere landgoederen die eigenaar zijn van natuurgebieden, landbouwgronden en gebouwd erfgoed

Ruimtelijke kenmerken organisatie

Wat is de grootte van de organisatie?

- Dit verschilt per organisatie.
- Particuliere landgoederen: familie of stichting als eigenaar(aren).
- Een landgoed valt onder de Natuur Schoon Wet vanaf een grootte van vijf hectare. Dat betekent dat het landgoed dan deels moet worden opengesteld voor bezoekers.

Landschapstype? (Bos, weide, rivier, etc.)

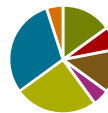
- Een mix van functies en typen: (productie)bos, weide (via pachtboerderijen), landbouw, gebouwd erfgoed en natuur.

Locatiegebonden?

- Van oudsher vaak verweven met de historie van het gebied.

Organisatiestructuur

- Verpachten van grond en erven
- Verkoop van hout uit productiebos
- Inkomsten uit wonen en/of recreatie
- Natuurbeheer
- Exploitatie uit gebouwen
- Stichting of verenigingsorganisatie (ledeninkomsten)

Ambities:

- Terrein beherende organisaties en particuliere landgoederen hebben eigen ambities en visies maar veelal met eenzelfde doel. Ze richten zich op instandhouding en versterken van cultuurlandschappen, erfgoed, natuur en landbouw.
- Landgoedeigenaren hebben als belangrijk doel om het landgoed als ruimtelijk en functioneel ensemble te behouden of waar kan te versterken om door te kunnen geven aan de volgende generatie.
- Aanleg en langdurig beheer van natuur- en landschapselementen o.a. ten beoeve van het versterken van de biodiversiteit (i.s.m. agrariërs).
- Cultureel en gebouwd erfgoed behouden.
- Water beter en langer vasthouden, droogte tegengaan

Initiatieven:

- Samen met boeren wordt er gewerkt aan verduurzaming van de landgoederen (o.a. via koploper project).
- Mix van landbouw, natuur, wonen en cultureel erfgoed zal niet veranderen, maar er zal wel geïnvesteerd moeten worden om het te behouden.
- Verbinden van kleine en grote landgoederen, natuur- en landschapselementen tot functioneel groen-blauwe structuren.
- Er liggen kansen voor stoppende boeren om hun bedrijf (deels) om te zetten naar landgoed (30% natuur, 70% landbouw)
- Programma Haarvaten op Peil.

Behoeften:

- Meer initiatieven vanuit de gemeente om samen te werken aan het gebied. Kijk wat de terreinbeherende organisaties en particuliere landgoederen en de gemeente voor elkaar kunnen betekenen en de samenwerking intensiveren.
- Actief landgoederenbeleid om groen-blauwe ambities te realiseren. Beleid en maatregelen vragen om maatwerk voor zowel de terreinbeherende organisaties als de particuliere landgoederen.
- Soepele medewerking voor aanleg van landschapselementen (hagen, bomen en poelen).
- Aandacht voor en communicatie over waterkwaliteit i.s.m. WDOD.
- Gebiedsgericht samenwerken om te werken aan ecologische verbindingen.

Belemmeringen:

- De sector en de landgoederen staan onder druk vanwege stikstof, waterkwaliteit en verdroging.
- Beperkt in extra woonbestemmingen.
- Er is geen financiering voor langjarig beheer van landschapselementen. De gemeente kan hierin het verschil maken.

Spreiding gebruikersprofiel

De terreinbeherende organisaties en de particuliere landgoederen zitten verspreid over de gehele gemeente. Echter is er een concentratie rondom de Vecht.

